

# UNIREA POPORULUI

## ABONAMENTUL:

Un an . . . . . 150 Lei  
Pe jumătate . . . . . 75 Lei  
la străinătate . . . . . 300 Lei

Proprietar: MITROPOLIA ROMÂNĂ UNITĂ din BLAJ  
Intemeietori: † AL. LUPEANU-MELIN și IULIU MAIOR  
Director IULIU MAIOR

ANUNȚURI ȘI RECLAME  
conform regulamentului de aplicare  
a tarifului comercial, categoria V.

## „Astra” la Abrud

„Astra”, adică Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român, și-a ținut a 77-a adunare generală la Abrud, în acel cuibușor curat românesc din creierii Munților Apuseni, atât de drag sufletului nostru pentru trecutul său atât de românesc.

Cine n'a auzit de Țara Moșilor, de Munții Apuseni, de Abrud, Roșia, Zlatna, Vidra și celelalte sate și orașe atât de vestite pentru vitejia Moșilor? Cine să nu fi auzit de viața de jertfă a lui Horia, Cloșca și Crișan, a acelor trei mari mucenici ai neamului nostru, cari prin jertfa vieții lor au ținut la suprafață dreptatea cauzei noastre? Cine să nu fi auzit de Avram Iancu, marele tribun dela 1848, care, dacă a văzut că poporul românesc fost înșelat în cererile sale, a înnebunit de durere?

Ei bine, Astra a crezut că în aceste zile de grele lupte pentru susținerea neamului nostru — când lumea se pregătește să pornească un nou și atât de crâncen războiu, când Anglia se sbate din răspundere să oprească izbucnirea războiului, când toate țările așteaptă înarmate până-n urmă la nebuna poruncă a lui Hitler de a începe marele războiu, când și noi vom fi târșiți fără voia noastră în hora atât de tristă a războiului și când tocmai plaiurile atât de scumpe nouă ale Ardealului românesc vor fi discutate mai mult — tocmai la granița de vest trebuie să-și îndrepte privirile, acolo să ducă întărire, încurajare și încredere în puterile noastre de viață.

Și „Astra” de fapt s'a ocupat la adunarea generală din acest an mai ales de problemele și durerile Moșilor, acelea le-a desbătut și discutat, și încă din aproape toate punctele de vedere. În ceea ce privește apoi dreptul de proprietate asupra pământului ardelenesc, dl profesor Nicolae Iorga, marele dascăl al neamului, a arătat, atât de mari și sigure drepturi avem asupra lui.

De altă parte am mai putut apoi vedea și frumoasa rânduială a Abrudeniilor și Moșilor peste tot, le-am văzut munții, râurile și izvoarele; le-am auzit cântecul și chiuirile, le-am observat porțile și jocurile naționale și le-am admirat șoimii și șoimanele.

Dar să vă povestim mai pe larg cele văzute și auzite:

### Ziua întâi

Încă cu trenul de amiază au început să sosească oaspeții, ca pe după amiază la orele 5 să poată lua parte la

### ședința președinților de despărțăminte,

unde dl. Ioan Popa, funcționar minier din Zlatna, a arătat dorințele poporului care lucrează la bălăgari. Dl. profesor Safta dela Academia de Agricultură din Cluj a arătat cum stau Moșii în ceea ce privește drumurile, pădurile, căile ferate, râurile, gospodăriile, animalele de casă, bucatele și legumele. Trebuie aduse următoarele îmbunătățiri: drumurile îndreptate, munții pleșuvi împădușiți, capital românesc pus la dispoziția Moșilor, industriile câmpuri de experiențe pentru bucate și pomi, cuptoare pentru uscatul poamelor și bani ieftini pentru împrumut. Dl. profesor Dr. Râmneanțu din Cluj arată că Moșii sunt români curății ca și ceilalți români ardeleni, cari câștigă foarte puțin, cel mai săraci abia între 2500—7500 Lei la an. Boalele rușinoase nu prea bântuie la ei, copiii au destul, le mor însă prea de timpuriu, bătrânii trăiesc destul chiar și peste 90 de ani, sunt deștepti, căsătoriile se încheie mai mult din plăcere decât din interes. Bântuie între ei boala uscată, gușa, reumatismul și urmările beției. Dl. director școlar Ioan Micu din Abrud arată starea școlilor din Munții Apuseni. Zidiriile sunt neîncăpătoare, mobilierul rău, învățătorii nu sunt stabili, foarte mulți copii nu umblă la școală, grădinișe de copii aproape nu sunt. La orașe s'au desființat prea multe școli. Școli de arte și meserii, de lucrarea pământului, de bălăgari trebuie deschise în Țara Moșilor.

Iată așadar ce probleme minunate s'au pus pe tapet în acea după-amiază. Ce bine era dacă se putea și desbăte atunci, până erau încă proaspete.

A urmat apoi

### seara de cunoștință

în restaurantul „Detunată”, unde ne-am întâlnit aproape toți acela cari cercetăm regulat adunările generale ale „Astreii”. Pe lângă câte un pahar cu vin, care putea fi și mai bun, ni-s'au deschis mai bine amintirile, depănând câte un fir de povestire din cele trecute vremuri.

### Ziua a doua

se arată a fi destul de frumoasă, însă la munte nici când nu ești sigur parcă de vreme bună, căci până ascultam sfânta liturghie, a început

ca din senin, o ploaie destul de mare care fusă n'a ținut decât 10 minute. A mai plouat încă de 2 ori în acea zi, dar cu toate acestea pravul a rămas atât de mare, încât venind acasă dela producția șoimilor, am mâncat atâta prav cum nu știu să fi mâncat decât odată în viață.

### Službele religioase

s'au ținut în amândouă bisericile, atât în cea unitară, cât și în cea ortodoxă. La uniști a slujit P. S. Sa Dr. Iuliu Hossu, episcopul Cluj-Gherlei predicând despre însemnătatea zilei, într'un mod cât se poate de fericit și de frumos. În biserica ortodoxă a slujit P. S. Sa episcopul Colan, ministru al cultelor și artelor, predicând tot atât de frumos ca și episcopul nostru despre însemnătatea zilei. Atât la una cât și la cealaltă biserică a ținut să ia parte dl președinte Dr. Iuliu Moldovan al Astreii.

La orele 11 a început

### ședința festivă

care s'a ținut în sala într'adevăr minunată împodobită dela hotel „Detunată”. Pereții salei erau îmbrăcați în mușchi, iar deasupra se îmbinau ghirlande de cetină de brad. Clobărașe și donițe, erau așezate ori atârinate ici și colo. Icoanele lui Horia, Cloșca și Crișan și a lui Iancu ne priveau atât de grav de pe pereți. Fotografii frumoase din Munții Apuseni, coarne de cerb, ștergare, scoarțe, pretutindenea iar deasupra în mijloc icoana Majestății Sale înconjurată de lumini electrice în trei culori.

O sală atât de frumos împodobită n'am văzut de mult!

Pe scenă la loc președintele Dr. Iuliu Moldovan, episcopul Colan, episcopul Hossu, Nicolae Iorga, Dr. Preda vicepreședintele Astreii, generalul Dănilă Popp rezidentul regal al ținutului Mureș, Dr. Rădulescu-Motru președintele Academiei Române, Dr. Iuliu Hașlegan profesor universitar din Cluj și tribunalul șoimilor. Am mai văzut apoi pe dl inspector general Eugen Hulea dela Alba-Iulia, pe marele compozitor Tiberiu Brediceanu, Ștefan Pop directorul pensionar al Colegiului Sf. Sava dela București, inspector școlar Bedeleanu, fost inspector general școlar Candrea, profesor universitar Dr. Onisifor Ghibu, prof. universitar Dr. Petran Cluj, avocat Tudor Popescu dominantul dela București, inspector școlar regional Sabin Evușianu dela Timișoara, protopopul unit Simu dela Sebeș. Dela Blaj canonicii Gheorghe Dănilă și Augustin Folea, profesora de teologie Dr. Augustin

Popa, directorii școlari Iuliu Maior, Dr. Coriolan Suciu și Dr. Ștefan Manciuca.

Dar cine-l poate înșira pe toți cei de față, că sala era plină de oameni de seamă din toate părțile Ardealului.

Mal întâi a vorbit președintele Astrei Dr. Iuliu Moldovan. Apoi s'a trimis o telegramă de felicitare M. Sale Regelui. Au vorbit apoi episcopul Colan ca ministru al cultelor și în numele bisericii ortodoxe, episcopul Hossu în numele bisericii unite fiind foarte mult aplaudat, dl. consilier regal Nicolae Iorga în numele Ligii Culturale, prof. univ. Dr. Rădulescu Motru președintele Academiei Române în numele acestora, general Savu în numele Ministerului de război, Șoimescu în numele Ministerului Educației Naționale, comandorul Manolescu în numele Ministerului Aeriului, inspector sanitar Dr. Stoichiță în numele Ministerului Sănătății, prof. univ. Dr. Iuliu Hașlegan în numele universității din Cluj, Adrian Maniu în numele Fundațiilor Regale, generalul Amza în numele Societății de Radio-difuziune, un prof. tinăr în numele Bucovinei, prof. Angelescu în numele Străjei Țării, prefectul județului, primarul orașului, reprezentantul Ateeneului Român, dna Căliman dela Cluj, dna Filip dela Abrud, dl. Iacobescu în numele Societății Invățătorilor din România.

Precum vedeți deci, am avut ce asculta la vorbiri, unele foarte frumoase, altele plăticoase și slabe. Așa că abia mai puteam de foame și tare ne-am bucurat când ne-am putut așeza în jurul meselor albe dela

#### banchet,

unde din fericire nu s'a rostit decât un singur toast, iar acela frumos al președintelui Dr. Iuliu Moldovan.

Indată după banchet am luat-o pe jos până la păduricea din preajma orașului, unde s'a făcut

#### defilarea,

care a meritat toată lauda. Înainte, pe un cal alb, dl. dir. Ioan Micu, organizatorul frumoaselor serbări și președintele despărțământului Abrud al Astrei. Acest om merită toată lauda pentru

felul cum a știut organiza aceste serbări, îndestalind pe toată lumea, el însuși însă răgușind de atâta oboseală. Au urmat Moșii călări, de gândea că suntem la 1848. Un car în care se arăta lucrul ciubărarilor și a celorlalți meșteșugari din lemn. Iată și Moștele îmbrăcate în frumoasele lor costume naționale, apoi pe rând țărani și țărance din comunele Cămpeni, Certege, Neaga, Arada, Albac, Bistra, un car în care unele femei secerau și un bărbat lega snopii, apoi minierii din Roșia Montană cu toate sculele lor, un car în care am văzut cum se lucrează la scoaterea aurului din pământ un car cu șteampuri cu apă care le mână în regulă, industria casnică, industria cănepii, comunele Buciumi și pădurarii din Cămpeni. Ce să vă spun, ceva mai frumos și mai bine organizat de mult n'am văzut, iară toată acestea într'un cadru de munți frumoși și împădurii.

#### Producția șoimilor

a fost cât se poate de bine reușită. Tribunalul șoimilor și șoimanelor a deschis producția cu o frumoasă vorbire. Au urmat apoi exerciții gimnastice, care se făceau în timp ce orchestra militară cânta marșul din 1848: „Astăzi cu bucurie Românilor veniți”. Mie însă mai mult mi-a plăcut „învărtita” jucată de toți șoimii și șoimanele pe lângă cântecul din ceteră a lăutarilor. Și apoi „țarina”, Doamne, ce frumoasă a fost! Nu mi-a părut rău că am mâncat atâta prav până să le văd. Și cât de frumos a cântat o copilă, să fi tot fost de vreo 10 ani, din tulincl! A urmat apoi defilarea șoimilor care a fost minunată și ea.

Abia am avut vreme să mă perit de pravul cel mult și mare, și iată că se și anunță

#### conferința dlui N. Iorga

care a fost așa cum numai acest mare dascăl al neamului nostru o poate spune. Când rădeam, când strângeam pumnii împotriva ticăloșilor de învățați ai Ungurilor, cari spun că noi numai din veacul al XIII-lea suntem în Ardeal, pe când ei dela anul 1000 și astfel ei și nu noi au drept asupra Ardealului. Dar noi spune dl. N. Iorga, am fost aici de când ne-a'

adus tătucii Traian și de atunci n'am mai ieșit nici nu vom ieși depe aceste plaiuri. A pomenit marele dascăl al neamului despre „neuitatul Lupeanu-Mellin”, despre biblioteca din Blaj care-i o adevărată comoară și care trebuie pusă în circulație. Tot D. Sa a pretins, să nu fie neînțelegere între cele două biserici în aceste grele vremuri ale neamului.

Ropote nefârșite de aplauze au încununat vorbirea dlui N. Iorga și apoi a urmat

#### serata artistică

la care dl. prof. Ioan Chinezu a vorbit, foarte frumos, despre Octavian Goga. A cântat apoi corul „Armonia” din Abrud dirijat de dl. prof. C. Higea, corul „Soc. corale comuna Bistra” dirijat de dl. inv. dir. I. Corolu, corul „Soc. corale Brad” dirijat de dl. prof. G. Pârvo, corul „Șoimilor din comuna Șard” dirijat de parohul M. Fodorean, corul „Soc. corale din Zlatna” dirijat de parohul M. Fodorean. Mult mi-a plăcut „Din poiana Vadului”, pastorală de N. Ganea.

Atât la concert cât și la petrecerea de după aceea, doamnele și dșoarele erau îmbrăcate aproape numai în frumosul lor port național, ceea ce m'a ridicat în slavă. Ce mi-nunat ar fi dacă în toate părțile s'ar face la fel! Cele mai multe doamne și dșoare însă nu vreau să înțeleagă, cât de bine le stă portul nostru național, care este atât de mult feluri și atât de frumos. Pagubă că nu înțeleg, într'adevăr mare pagubă!

#### Ziua a treia

a trecut, ca de regulă, foarte lute, mai mult că oamenii erau oboseți după atâta vote bun și petrecere. S'a dat seama de cele înscrise în cursul unui an și s'au criticat rapoartele

În Comitetul Central s'au ales următorii trei blăjeni: vicarul general arhiepiscopului Victor Macavelu, canonicul Gheorghe Ștefan și directorul Dr. Ștefan Manciuca.

Să dea Dumnezeu ca la anul să ne vedem din nou, sănătoși și cu voință bună la Cluj!

## Foia „UNIRII POPORULUI”

### Cântec

Cărticică dute'n sbor  
Pân la al meu bădișor...  
Și'i povestește de dor,  
Și de dor și de urât,  
Și de câte-am pățimit,  
De când d'acas' a pornit.

Foaie verde de bujor,  
Ajungându-mă un dor,  
De dumneata bădișor...  
Foaie verde d'alălmăie,  
Luai pană și hârtie,  
Și'ncepui bădiță a scrie,  
O carte în cătunie.

Foaie verde de pe râț,  
Și tot scriu câte'n cuvânt,  
Cu lacrimi până'n pământ,  
Să mai treacă de urât

Foaie verde iederuță,  
Și tot scriu câte-o slovuță,  
Cu dor dela inimuță,  
Că m'a lăsat singurită,  
Și scriu două, trei rânduri,  
Nu pot trăi de gânduri,  
Și scriu două rândurele,

Cu suspin și mare jale,  
Că m'o lăsat singurea,  
Singulară și cu mult dor...  
Dela al meu bădișor.

Culese de Olimplu I. Barna  
din com. Materu Jud. Năsăud

## Văsăi Blăstămatul

Zice sfânta Scriptură, că Dumnezeu, și din pietri poate să facă fii lui Avram. Aceste cuvinte din cărțile sfinte, și le aduc aminte toți oamenii, cari au avut prilejul să cunoască pe Vasile a lui Lopată din Măgurești, sau pe „Văsăi Blăstămatul”, cum se obișnuise lumea să-l numească, și mai cu seamă dacă l'ar fi cunoscut acum câțiva ani, și azi.

Era om cumplit și rău, cu toate că părinții lui au fost oameni de omenie și buni, de să te legi cu ei la rană. Cine știe cum se va fi aruncat, și la ce strămoș îndepărtat va fi sămănat Văsăi, așa prilestit și năpraznic cum era, de nici să fi crescut între sălbatici. Unii ziceau că numai din războiul ceta mare a rămas el cu „țacneală” la cap, de n'avea nimenea ce răzbi cu el; că doară înainte de a merge cătană, era om în toată firea, de te puteai înțelege cu el.

Umbla — cum se zice, — cu capul a mână, și cu cuțitul în trăistuca chindisită. Nu voia să știe nici de primar, nici de pretor, nici de jandarm, căci — cum zicea el când ieșea din crășmă, nici beat, nici treaz, numai turbat:

Voluntaru-i voluntar,  
Nu se teme de jandar;  
Că jandarul nu-i de fier,  
Să nu margă brișca 'n el.

Dacă și-ar fi găsit tovarăș la beutură, Văsăi n'ar fi ieșit din crășmă o săptămână, ci mergea ar fi închinat cântând cum îi era obiceiul, până încă nu-l prindea turbarea din al șaptelea pahar.

Cât e Maramurdu',  
Nu-i ficior ca eu și tu,  
Nici oraș ca Sighetu'...

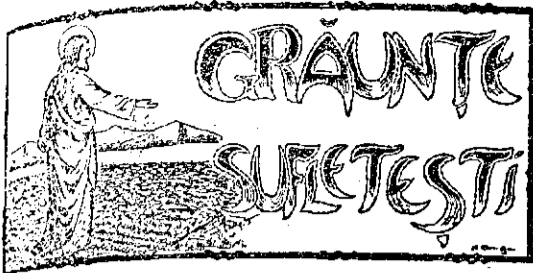
Dar cine pricina putea să stea la chef cu un om de acela, care nu știa tu când îi mergea țandăra și te zgărie cu brișca pe la „vintre” cum îi zicea el pântecelui.

Zilele treceau, și din ele se făceau luni ani. Lui Văsăi îi veni gândul să se însoare, doară împlinise 30 de ani, și se temea să nu se cărunțească june. Dar vorba era, că cine mergea pădurii să se mărite după un afurisit și blăstămat ca și el.

Acela, când vine turbat dela crășmă, începeu fetele, — ori aprinde casa pe tine, ori scoate în drum noaptea, ori îți rupe oasele, ori te face să iai lumea în cap.

Văsăi își auzea vorbe de acestea, și începea să lase mai încet cu vitejiile, iar pe jupânul „Văsăi” să-l cerceteze mai rar.

Intr'un târziu lumea chiar credea, că Văsăi s'a făcut om de treabă. Iarna prin șezători, și în femei îl vorbeau chiar de bine, căci altcum



## Faptele bune

Ce ați zice, iubii cetitori, despre un bogar, care și-ar curăți pământul de pietri, de spini și de buruieni, dară nici nu și-l-ar curăța, nici nu și-l-ar sămăna niciodată? Ce folos ar avea el după munca aceasta? — Tocmai așa este și în viața creștinească. Dacă nu ne nizuim și ne trudim ca să ne ferim de păcate, dacă nu facem și fapte bune și dacă, pe lângă aceea că ne ferim de păcate, nu ne înfrumusețăm sufletele noastre și cu podoaba virtuților. Sufletul nostru se aseamănă în cazul acesta cu un bogar curățit de pietri, de spini și buruieni, dar nesămănat, care nu ne aduce nici un folos. De aceea ne îndeamnă psalmistul David zicând: „*Ferește-te de rău și fă bine*” (36, 27).

Cel ce nu se nizuiește a deveni din zi în zi tot mai bun, nu rămâne multă vreme bun. Dacă nu vom avea gândul să fim tot mai virtuți și mai cucernici, nu vom putea să ne ferim nici de păcate și vom păți ca plutășul, care a ajuns într'un vârtej, din care nu scapă decât numai cârmuind din greu și cu multă prevedere și dibăcie. Iată pentru ce nu este creștin bun cel ce nu și propune zilnic că va face vre-o faptă bună și că se va desăvârși în virtuți. Aceasta este voința lui Dumnezeu ca: „*cel drept să mai facă dreptate și cel rău să se mai sfintească*” (Apoc. 22, 11). De aceea ne poruncește Mântuitorul: „*Fii desăvârșii precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este*” (Matei 5, 48). Tot din pricina aceasta ne arată sfânta noastră biserică

zilnic atâtea pilde de sfinți, ale căror fapte bune și virtuți să le urmăm.

Fapte bune se numesc acelea, cari sunt după voința lui Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu este izvorul a toată bunătatea în lumea aceasta; de aceea zice Domnul la Marcu 10, 18: „*Nimenia nu este bun, numai singur Dumnezeu*”. Așadar acela, care face o prostie sau vre-o faptă bună cu scopul ca să-l laude pe Dumnezeu, fapta aceasta nu i-se socotește vrednică de a li răsplătită de Dumnezeu. De pildă dacă cineva se omoară, pentru că prin aceasta să și ispășească vre-un păcat, ori dă milă din avere furată, ori stă tot în coate și-n genunchi rugându-se lui Dumnezeu, dară datorințele nu și-le împlinește, nu face faptă bună, dimpotrivă păcătuiește. Asta-i ca și atestatul (testimoniul) pe care-l primesc elevii dela școală; dacă în acel atestat este și numai o singură notă rea, elevul nu mai poate trece în clasa următoare. Asemenea și fapta, care și numai într'o singură privință nu este pe placul lui Dumnezeu, nu este faptă bună și nu va fi răsplătită de Dumnezeu.

Faptă bună însă nu este decât aceea, care a fost săvârșită cu deplină voință și din dragoste față de Dumnezeu. Așadar unul care postește pentru că n'are ce mânca de dulce, nu câștigă nici o vrednicie înaintea lui Dumnezeu și postul lui nu plătește o zală. Ori aceia, cari dau milă săracilor, dară numai pentru că să fie laudați, ori ca să se scape de ei, nu se pot aștepta la răsplată din partea lui Dumnezeu.

Fariseii de pe vremea Mântuitorului săvârșeau foarte multe fapte bune, cu gândul însă de a fi laudați, iară Mântuitorul zice despre ei: „*că și-au luat plata lor*” (Matei 6, 2), „*că nu cum vede omul, vede Dumnezeu: că omul vede în față, iară Dumnezeu vede în inimă*” (I. Impăraților 16, 7).

Cu cât facem mai mult bine celor ce nu se pot răsplăti, cu atât sunt faptele noastre mai bune. „*Când faci ospăț,*

*chiamă săracii, neputincioșii, orbii și schiopii, și fericit vei fi, pentru că nu au ce-ți înloarce, iară ție ți-se va răsplăti la învierea dreptilor*” (Luca 14, 13—14). Cel ce face o faptă bună cu jertfă mare, va fi mai bine răsplătit decât ceilalți; de aceea laudă Isus pe văduva, care a dat în visteria bisericii doi bani, zicând: „*Adevăr sic vouă, că această văduvă săracă a aruncat mai mult decât toți ceice au aruncat în vistierie; că toți din prisosința lor au aruncat, iară aceasta din lipsa sa, toate câte a avut a aruncat, toată averea sa*”. (Marcu 12, 43—44).

Cele mai bune fapte sunt rugăciunea, postul și milostenia, pe cari le recomandă și ingerul Rafail lui Tobie, pentru că prin rugăciune sugrumăm mândria, prin post înclinarea spre plăcerile trupului, iară prin milostenie înclinarea spre bogăție.

Chiar și cele mai neînsemnate lucrări ale noastre pot deveni fapte bune, dacă se fac spre mărirea lui Dumnezeu, de aceea ne zice sf. apostol Pavel: „*Deci, ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre mărirea lui Dumnezeu să le faceți*”. (I. Cor. 10, 31). Iată din care pricină își propun creștinii cei buni în fiecare dimineață după rugăciune, că tot ce vor săvârși în cursul zilei vor face spre mai marea mărirea a lui Dumnezeu. Și aceasta ar trebui s'o facem cu toții.

Părintele Iuliu

### Un avion cade în mijlocul Londrei.

În săptămâna trecută un avion militar care zbura pe deasupra orașului Londra s'a prăbușit la pământ, într'una din cele mai umblate străzi, răcind greu 25 oameni și omorând 11. În căderea lui avionului s'a lovit de o casă, apoi a alunecat pe o clădire vecină, pe care a aprins-o. Au mai fost cuprinse apoi de flăcări încă trei locuințe.

era el, era harnic și chibzuit, de nu se putea asemăna cu el oricine din sat.

După multă căutare, găsi pe Mărioaca Odoarei din Gorunești, fată frumoasă și harnică, numai singură la mama ei, care era văduvă.

Mărioaca anzise despre Văsai și bune, și zicea: „*El se hotără totuși să se mărite cu el, căci era foarte credincios, și apoi știa cuvintele acestea din Evanghelie: că „Dumnezeu și din pietri poate face fii lui Avram*”.

Dacă cineva căuta să o desmânte dela măritul cu Văsai, ea zicea: Femeia poate face pe răbdat și bun, și rău. Eu mă voiu ruga lui Dumnezeu ca să-l scape de năravurile cele rele pe care și le-a căpătat pe la cătănie și prin războiu, și să-l lase bun, așa cum este sufletul lui.

Căsătoria se încheiă și Mărioaca merse în Gorunești în casa lui Văsai.

Câteva săptămâni a fost bine, dar într'un zău Văsai începuse a și lua năravurile de unde se lăsa. Ba merse chiar mai departe. Nu merse acasă cu săptămânile. Cu ea însă, nu se purta așa, căci ea, când îl vedea cătrănit, nu-i zicea decât vorbe frumoase, sau nu-i zicea nimic.

Văsai înaintea ei încă era ca un soldat fără rușină și făgăduia că nu va mai face, dar asta ținea numai până trecea din nou pe lângă crăsmă. Ba începuse a face datorii pe la crăsmă, și ca să nu mai știe soția de ele, fura pe la vecini câte o oaie, porc, galițe, sac de porroz, cruce de grâu, fân, otavă, lemne, și tot ce se putea pune mâna, și ce se putea schimba

cu bani. Acestea le ducea la un tovarăș în satul vecin, care le ducea la oraș; oile, porcii și galițele, carne de vândut la măcelărie, iar celealalte schimbate așa, ca să nu le mai poată cunoaște nimenia.

Când era treaz, Mărioaca îi muștra ușor, zicându-i: — Văsai, Văsai! Vezi dragă, că tu mergi spre prăpastie, și dacă vei cădea în ea, cine știe dacă te vei mai putea ridica vre-odată.

Tu faci datorii, fără să știu eu, apoi iai munca altuia, și nu plătești. Faci două nedreptăți deodată. Iți înșeli soția mintindu-o, și nedreptățești pe altul, luându-i munca lui și păgăbindu-l. Cât crezi tu că vor putea merge lucrurile acestea tot așa? Grijește, că nedreptățile merg numai până la un loc, apoi se vor vădi, iar acela care le-a făcut, le va plăti scump și amar. Mulțumesc-te Văsai cu ce ți-a dat Dumnezeu. Stai acasă ca să muncim împreună, iar tu Dumineci și în sărbători să mergem împreună la biserică, ca să ne câștigăm ajutor pentru săptămâna întreagă.

Lui Văsai, de data asta, vorbele înțelepte ale soției îi intrau pe o ureche și îi ieșeau pe cealaltă. Vedea și recunoștea că are drept, dar i se părea că nu se va putea îndrepta niciodată. Îi părea rău pentru un moment, dar tot așa făcea îndată ce ieșea din casă, sau îndată ce ajungea la crăsmă: Bea, se certa, se bătea, fura și injura tot dela nori în sus. Soția lui muncea, suferea, plângea, răbda, dar se spovedea în fiecare săptămână, și se cumineca în fiecare Duminecă și sărbătoare, rugându-se lui Dumnezeu ziua și noap-

tea, să-i scape bărbatul de acele năravuri rele și să-l lase așa bun, cum este sufletul lui din fire.

De multe ori noaptea, Mărioaca uda perina cu lacrimi, când Văsai chiuia în crăsmă. De multe ori petrecea ea în rugăciuni, până cătră ziuă, când Văsai venea acasă legănându-se sau injurând și blăstămând.

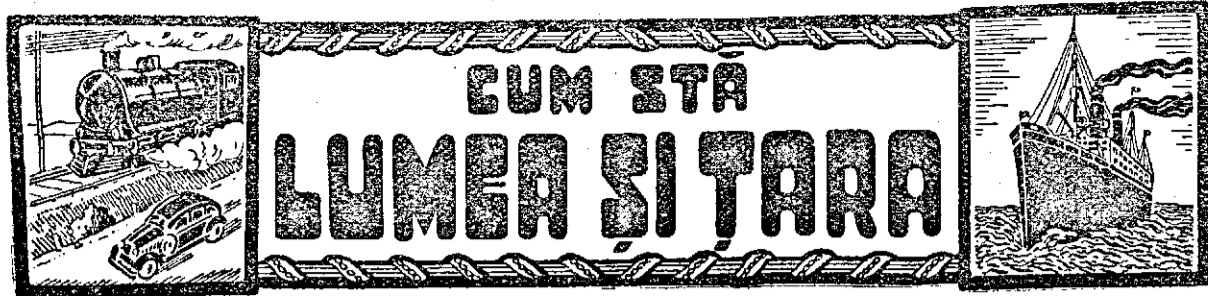
Datoriile la „Nați” creșteau din zi în zi. Boii în grajd slăbeau, vacile sterpeau înainte de vreme, vițeii erau cu părul lung ca câinii cei dela stână, cu burta mare și plini de păduchi pe după urechi; șura începea să se dărapene, în tindă ploua de se făcea bălțuță lângă vatră, iar Văsai chiuia și urla în crăsmă și pe uliță, de era pacostea satului, tocmai cum era cântecul:

*Măgurean cu țundra sură,  
Ziua bea, iar noaptea fură.  
Ziua bea și chefuliește;  
Noaptea fură ce găsește...*

Dar vorba aceea: Ulciorul încă merge la fântână, numai până odată.

Intr'o zi tovarășul de hoții a lui Văsai, fu cercetat de jandarmi. Acela îi spuse pe el, și astfel fu citat la tribunal. Se descoperiră adevărate furtisagurile lui, și i-se făcu judecata că sau să stea doi ani în temniță, sau să plătească cu bani. El alese pe aceasta din urmă. Își vându vitele, bucatelile și o bucată de pământ, și își plăti hoțiile și litrele de vin și de rachiu sau „pălinecă” dela jupânul Nați. Rămase și sărac, și de năcaz, și de răsul și rușinea oamenilor.





### Congresul general al învățătorilor din România

Duminecă 4 Septembrie s'a deschis la Constanta Congresul general al învățătorilor din România, sub președinția d-lui ministru Armand Călinescu, ministrul educației naționale și al internelor.

Constanța a îmbrăcat din acest prilej haină de sărbătoare, iar pe străzi pretutindeni fremătau mii de învățători și învățătoare, veniți la acest congres din tot cuprinsul țării.

În ședința care s'a ținut au fost dezbătute multe chestiuni însemnate care privesc pe învățători și învățământul primar dela sate și orașe. Au vorbit d-nii Ţoni, subsecretar de stat la Educația Națională și mulți alții. Toți au arătat care este menirea învățătorului de azi și cum trebuie să lucreze el în școală, pentru a face față vremilor noi și ca să fie cât mai folositor țării și neamului.

### Au fost premiați plugarii cari au obținut o recoltă de grâu frumoasă

În vederea încurajării plugarilor, ministrul agriculturii a instituit anul acesta un concurs național al grâului (un fel de întrecere între plugarii cari au grâne mai frumoase)

Comisiuni speciale de oameni pricepători în ale plugăriei, anume alcătuite pentru aceasta, au strâns din vreme mostrele de grâu dela plugari și le-au înalțat la Institutul de cercetări Agronomice, unde au fost alese cele mai frumoase. S'a ținut seamă la aceasta întrecere și de felul cum au fost lucrate ogoarele, îngrijirea lor și așezarea grânelor în hambare.

Dumineca trecută în toată țara s'a făcut apoi premiarea plugarilor cu cele mai fru-

moase grâne. La Bacurești din acest prilej s'a desfășurat o strălucită serbare în prezența d-lui ministru al agriculturii Ionescu-Sisești și a unui numeros public. S'a hotărât ca la anul să se organizeze un concurs al porumbului ca în felul acesta să se încurajeze și cultura porumbului în țara noastră.

### Cum se va face numirea nouilor primari

Potrivit noii legi administrative, ministrul de interne a început să facă primele numiri de primari în țară. Cel dintâi primar, numit după noua lege, este dl Alexandru Viad, la Arad.

Nouii primari și ajutorii de primari vor fi numiți de acum înainte pe timp de 6 ani, putând fi numiți apoi pe încă alți 6 ani.

În orașele capitale de județ ei vor fi numiți de reședintele regal, iar în celelalte orașe și la sate de prefectul județului.

### Episcopul catolici germani stau strâns uniți în jurul Papei

După cum se știe național-socialiștii germani, în frunte cu cancelarul Hitler și toți fruntașii hitlerişti, vreau să introducă în sufletul poporului german o credință și o religie nouă. Pentru aceasta au și pornit luptă pe față împotriva bisericilor creștine și mai ales împotriva bisericii catolice. Mulți preoți au fost închiziși și duși în lagărele de concentrare. Cu toate acestea ei nu se lasă. În deosebi catolicii sunt hotărâți să nu se supună și să ducă lupta până la capăt.

În adunarea pe care au ținut-o la Falda, episcopii germani catolici au cerut ca să se

înceteze cu atacurile împotriva bisericii catolice și persoanei Papei. Ei au declarat că rămân uniți în jurul Papei, care suferă pentru toți.

### A murit ultimul moștenitor al tronului spaniol

Contele de Covadonga, fiul fostului rege Alfons XIII, al Spaniei, a murit, Vieri, în 9 Septembrie, într-o ciocnire de automobil. El era ultimul moștenitor al tronului Spaniei. A avut o viață sbaclumată și tristă. Alungat de țară unde i-se cuvenia să moștenească un tron de rege, bolnav și sărac, a trebuit să îndure lipsurile și necazurile exilului în pământ străin. În ultima vreme trăia la New York în America, unde era reprezentantul unei fabrici mari de automobile. — Cât de tristă-i uneori și soarta crailor!

### Luptele din Spania

În urma frământărilor mari prin care trec lumea de o vreme încoace, aproape că au fost uitate întâmplările de pe pământul Spaniei.

Războiul continuă și acum cu înverșunare. Naționaliștii au dat puternice atacuri în regiunea munților Sierra de Cudal. Pe frontul Valencia și Extramadura după lupte grele au reușit să ocupe poziții însemnate din mâna bolșevicilor.

Când se va sfârși și această vărsare de sânge, care a aruncat atâta suferință la țara spaniolilor, numai Dumnezeu știe.

### Turburările din Palestina

În Palestina situația se înrăutățește zi ce merge. Arabii sunt hotărâți să-și apere interesele lor cu orice preț și deaceia nu se dau așa de ușor înfrânși.

Între Arabii răsculați și trupele engleze se dau mereu lupte noi, adeseori foarte dăgeroase și grele. Pentruca să poată înfrânge crucerile, guvernul englez a luat cele mai aspre măsuri, atât împotriva Arabilor, cât și a Evreilor.

### Ce se mai petrece în Rusia

Din Ucraina, marea provincie rusească de lângă Nistru vin știri de o nouă revoltă a țărănilor. După 15 August aceștia trebuiau să

El era totdeauna năcăjit și abătut, de li venea să-și bage capul în pământ. Li era rușine să mai iasă între oameni, și astfel stătea tot acasă, mai dereticând câte ceva prin șură, căci prin grajd nu mai avea ce căuta. De multe ori ochii i-se umpleau cu lacrimi, iar în piept i-se puneau câte un nod, pe când în inimă se făcea un gol mare și larg, care nu știa cu ce l-ar putea umplea, iar cu el acolo, nu era modru de trăit. Mărioaca îl îmbărbăta mereu.

Mai erau două zile până la sărbătoarea sfinților apostoli Petru și Pavel. Văsăi și Mărioaca isprăviră cu săpatul cucuruzului. Avea de gând să înceapă la coasă, căci holda era verde încă. Văsăi era mai tulburat și mai amărât decât ori când.

— Mai bine ar fi fost să fi murit eu în război, decât să mai ajung zilele acestea, — oftă el din băierile inimei.

— Nu vorbi așa Văsăi dragă, li zise Mărioaca. Dumnezeu e bun, și ne va da iarăși ce am pierdut; numai cât și noi trebuie să fim buni, să nu mai facem rele, ci să ne rugăm lui cu toată încrederea. Iată, poimâne va fi hramul mănăstirii dela Bicsad. Eu am avut de gând să merg și acum, cum am mers în fiecare an de când eram copilă mică de 8—10 ani, ca să-mi impresionezi sufletul. Vino și tu Văsăi, și ai să vezi cum te vei întoarce acasă de mângăiat.

La început, Văsăi nici nu vrea să audă de acestea. Să meargă la mănăstire, el care nu mai intrase în biserică de aproape 20 de ani! Să

meargă în umbra praporilor, el care a făcut atâtea nedreptăți! Să meargă în rând cu oamenii evlavioși, cu crucea în frunte, el care nu-și mai făcuse cruce de atâtea vreme! Să-l arate cu degetul toți oamenii căți vor fi acolo, și să zică: — Acela e blăstămatul. Acela e hoțul, bețivul, bătăușul, pedepsitul dela parchet, nehibzuitul, care prin prostiile lui a rămas sărac și de râsul lumii!

Mărioaca știa că toate acestea sunt semne bune. Ea stăruia mereu, și într'un târziu îl înduplecă. Văsăi era hotărât să nu ia în seamă orice ce va zice lumea, și să meargă împreună cu soția sa în pelerinaj la mănăstirea Bixadului.

\* \* \*

Era o zi de vară din cele mai frumoase. Încă disdădimează, de când începuse a se ivi zorile pe dealurile de deasupra comunei Moșteni și Certeze, grupuri de bărbați, femei, fete, flăcăi și copii, în haine de sărbătoare, cu cruce și prapori, steaguri și cununii de flori, înconjurau biserică mănăstirii cântând:

*Doamne, pentru a ta iubire, Marie;  
Am venit la mănăstire... Marie.*

sau:

*Marie, nume prea sfânt,  
În ceruri și pe pământ, Marie...!*

Văsăi era mișcat sufletește. Își aducea aminte de copilăria lui, de când mergea cu repotașii săi părinți la biserică și de când la sărbători mai mari se spovedea și el și se cumineca.

Cât de mângăiat mergea acasă atunci, și era mulțumit întreagă ziua, ba chiar întreagă săptămână. Acum însă inima și sufletul lui erau pline de răutăți.

Cum va putea să mai intre în biserică, el care a batjocurit biserică de atâtea atâtea ani! Cum va putea să stea înaintea altarului pe care se află Mântuitorul Hristos, el care de atâtea ori a terfelit numele lui Hristos și a lui Dumnezeu, rostind vorbe murdare la adresa lui? Cum va putea să stea înaintea icoanei Maicii Domnului, el care i-a jjurat de atâtea ori pe Maica Domnului?

Aceste gânduri se învâluiau și se frământau în mintea lui Văsăi, și inima i se înmuia ca ceara la fața focului. Trăgându-se în dosul unor arbori, el dădu drumul lacrimilor și suspinilor. De credea că i se sparge pieptul. Și plânse Văsăi lacrimi dulci, lacrimi ușurătoare de suflet, lacrimi de a țevărată căință și pocăință, lacrimi sfinte, aproape o jumătate de ceas.

După ce își ușură sufletul cu plânsul, intră în biserică. Era de dimineață, și încă nu începuse slujbele. Ingenunche într'un colț, și ca reșmeșul din Evanghelie, nu îndrăznea să-și ridice ochii spre altar sau spre icoana binefăcătoare de deasupra ușii împărătești, ci suspina smerit în sufletul său, fără a șopti un cuvânt: — Doamne, fii milostiv mie păcătosului!

Dar iată încep să sune clopotele în turul bisericii dela mănăstire, și întreagă "Țara Ogoșului" părea că se leagănă de sunetul lor, ca într-o corabie tainică și uriașă. Zece preoți, călugări și

cea reprezentanților guvernului întreagă rezoluția strânsă de pe câmp. Mulți n'au voit să-și dea rodul muncii și trudei lor, și s'au împotrivit, așa că a trebuit să vină armata ca să le-o ia cu silita. În multe locuri magaziiile, în care se află bacatele străne sunt păzite de soldați deoarece țărani vreau să-le dea foc.

### Statele-Unite și Franța lucrează pentru pace

Duminea trecută, la Bordeaux (citește Bordeaux) în Franța, s'a făcut desvelirea unui monument, ridicat de America în Franța, în amintirea legăturilor de prietenie care le unesc. La serbare a luat parte d. G. Bonnet, ministrul Franței, mai mulți miniștrii americani și francezi. Cu acest prilej miniștrii celor două țări prietene au declarat că Statele Unite și Franța vor lucra neîncetat, mână în mână pentru întărirea păcii și înlăturarea războiului.

### Mari frământări pentru pace

Poate că niciodată lumea n'a fost atât de aproape de războiu ca acum. Dintr-o zi în alta s'ar putea ca flăcările lui să învăluie din nou lumea și să arunce suferințe și jale între oameni. Pricina este tot Germania, care vrea cu orice preț războiul. Acum și-a găsit un nou cal de bătaie: Cehoslovacia. Acolo guvernul cehoslovac și partidul germanilor n'au putut ajunge niciunul la o împăcare. Germanii sudeți având în spate sprijinul puternic al lui Hitler cu milioanele lui de nemici nu vreau să mai lase nimic din ce au cerut.

Guvernul cehoslovac a aprobat multe din ceea ce au cerut ei, dar n'a primit ca germanii să hotărască asupra politicii externe a Cehoslovaciei, asupra siguranței și finanțelor ei. Deasemenea n'a voit să-le dea libertatea de a se recunoaște ca popor german și de-a primi înviștărea politică a poporului german. Aceasta este mai greu de împlinit, căci ar putea să se facă o deslipire a germanilor sudeți de Cehoslovacia și cu vremea alipirea lor la Germania.

Fiind mari temerile că Germania într-o bună zi ar ocupa Cehoslovacia dacă nu se vor înlăți lucrările, Anglia a trimis acolo pe

lordul Runciman, care să facă împăcarea. Lordul Runciman a venit cu propuneri de pace, a ascultat și pe unii și pe alții, dar până acum n'a izbutit nimic. Germanii se arată neclințiți în cererile lor, ba după unele semne se pare că ar vrea să ceară și mai mult.

În această vreme Germanii au făcut o mare adunare la Nürnberg din Germania. Acolo au mers și căpeteniile Germanilor sudeți din Cehoslovacia. Cele tale craca Germanilor sudeți și să înlătece Germania dela vreun atac, guvernul cehoslovac a venit cu noul propuneri de împăcare. Germania le-a socotit însă nemulțumitoare și le-a respins fără șovăire.

Acasta a sporit și mai mult neliniștea și frământarea mai ales că s'a arătat din semne sigure că Germanii vor respinge orice propuneri de împăcare, dacă nu li-se dau tot. În aceeași vreme Germania care tocmai acum organizase niște manevre militare mari, a îngrămădit pe granița Cehoslovaciei peste 200 000 de oameni. În fața acestei situații amenințătoare, marile puteri au venit cu noi propuneri de împăcare, de data aceasta direct la Berlin și au declarat că în cazul unui atac în Cehoslovacia ele vor merge alături și vor da ajutorul lor Cehoslovaciei.

Ultimele zile au fost mai ales grele. Dr. Goering a rostit un răsunător discurs care a aruncat și mai multă teamă și îngrijorare în lume. S'a așteptat cu înfrigurare sfârșitul congresului dela Nürnberg, despre care se credea că va aduce liniște și limpezirea situației.

### Insemnate schimbări în Ungaria

Vecina noastră dela Apus, Ungaria se găsește acum în pragul unor mari schimbări și înoltri. Pe toamnă, începând cu luna Octombrie va introduce serviciul militar obligator, adică toți aceia cari sunt sănătoși să trebuiască să facă armata. Deasemenea va schimba toate societățile patriotice și sportive în societăți de pregătire militară.

Se vorbește apoi că se va face și un fel de reformă agrară. În acest scop se vor împărți cam 57.000 hectare de pământ. A treia parte din proprietățile mai mari de

270 de hectare vor fi împărțite în loturi mici și date în arândă plugarilor cari n'au pământ. Suprafața întreagă a Ungariei este însă aproape de 19 milioane hectare, așa că cele 57 000 de hectare pe cari conducătorii ungari vreau să-le împartă plugarilor fără pământ sunt numai o fărâma din ceea ce ar trebui să se facă și cu atâta nu se astupă gurile milioanele de săraci și flămânzi din bogata câmpie maghară.

### Adunarea Agrului la Nădlac

Adunarea generală a Agrului din dieceza Lugojului, s'a ținut anul acesta în orașul Nădlac dela granița de apus a țării. S'a dovedit și acum la această înălțătoare adunare, ca și altă dată, că fiii bisericii noastre sunt buni creștini, gata să lupte alături de preoții lor pentru înălțarea vieții sufletești și biruința steagului lui Hristos.

De altfel ceea ce s'au văzut la Nădlac sunt dovezi sigure despre credința tare și duhul nou ce încep a se sălășui în biserica noastră.

Dar să povestim faptele căci din ele mai bine se poate vedea puterea Agrului nostru.

Sâmbătă, în 3 Septembrie au început a sosi oaspeții și delegații organizațiilor de pe întreg cuprinsul eparhiei Lugojului. În aceeași zi comitetul diecezan întrunit ține o ședință, în care după multă și profundă chibzuială s'au adus hotăriri de cea mai mare importanță nu numai pentru viața Agrului, ci și a bisericii.

Seara sosește și corul „Lyra” dela Lugoj.

A doua zi, Duminecă, 4 Septembrie, încă de dimineața preoții slujeac utrenia și spovedesc cu zor. Între timp vin mulțimile de credincioși în frunte cu preoții și conducătorii lor.

La ora 8 și jumătate autoritățile și fruntașii adunării pleacă în întâmpinarea P. S. Bălan, episcopul Lugojului, care vine însoțit de păr. canonic Deciu și secretarul său păr. Voștinariu.

Numai decât după sosirea Excelenței Sale se slujește sf. liturgie; cântă corul „Lyra” și corul bisericii din Șeitin. Predica o rostește P. Sa episcopul despre ținerea poruncilor. Sfârșindu-se sfânta liturgie urmează o măreață procesiune euharistică, la care iau parte cam 5-6000 de oameni. Trupul lui Hristos sub forma pâinii și a

mireni, se așezară în cele zece scaune șiruite sub șopronul anume făcut, pentru ascultarea mărturisirilor. Alții ascultau prin biserică, și mulțimea începu să se scalde în băile curățitoare de suflete ale spovedaniei.

Văsăi se hotărî să se spovedească și el. Îngenunchie înaintea sfintei icoane, încercând să-și aducă aminte de toate păcatele și nelegiuirile pe cari le-a făcut din vârsta copilăriei, de când a stat departe de această sfântă și binefăcătoare Tăică. Un finger părea că-i șoptește în suflet: — Dumnezeu nu voiește moartea păcătoșului, ci să se întoarcă să fie viu.

Ieși din biserică să caute pe Mărioaca, și să-i spună că el vrea să se spovedească. Sub șopronul lung, unde zece preoți ascultau spovedaniile credincioșilor, vede și pe Mărioaca, care tocmai ieșise de sub un patrafir. Se apropie de ea, îi șopti ceva la ureche, apoi ingenunghie și el sub patrafirul cucernicului călugăr.

Sfârșind spovedania, Văsăi și Mărioaca au intrat în biserică și au ingenunchiat înaintea sfântului altar și a sfintei icoane, mulțumind lui Dumnezeu, și vărsând lacrimi de bucurie. După sfânta liturgie, între sutele de credincioși se cuminecară și ei, prăschimbându-și sufletele în rai, în cașul Celui Prea înalt.

În ziua aceea, în ținutul mănăstirei, Văsăi și Mărioaca n'au schimbat nici o vorbă, dar inimile lor se înțelegeau atât de bine, fără zgometul cuvintelor! În spre seară, după Vecernie și

Paraclis, plecară și ei spre casă, în grupul de credincioși cari cântau:

*Maică, tu ne-ai ajutat, Maică Marie;  
De-am făcut ce ni s'a dat, Maică Marie.*

*Ne-am ușurat sufletul,  
Ne-am îndreptat umbletul;*

*Împăcați cu Dumnezeu,  
și nutriți cu Fiul tău, Maică Marie...*

\* \* \*

Astăzi totul e schimbat la casa lui Văsăi. E pace, liniște, mulțumire și voie bună. El nu mai pierde timpul în lucruri nefolositoare, ci muncește și se roagă împreună cu soția sa. Iarna, vara, niciodată nu-i află fără treabă. El prin șură și prin curte, ea prin casă și prin tindă, dirig mai una, mai alta, îngânând cântări sfinte. Tot așa fac când sunt la câmp Sâmbătă seara se spovedesc amândoi, Duminecă se cuminecă, iar darurile lui Dumnezeu coboară asupra lor din belșug.

Au până acum doi dolofani de copii, frumoși și sănătoși, de să le tai obrazul cu un fir de păr. Ograda lor e plină de viței, pureci, galige de tot felul, iar grădina vara e plină de legume și poame. Viața lor pare un vis frumos. Are doi tăureni frumoși, despre cari zice că li va vinde când vor fi mai marișori și li va face cinste la Maica Precurată dela Bixad, care l'a făcut om de omenie.

Numele de „blăstămat”, i-a rămas însă; dar

el nu se supără, ci zice: — Într'adevăr blăstămat am fost, dar Bunul Dumnezeu m'a iertat ca pe Magdalena și pe Maria Eghipteanca, și ca pe tâlharul cel din dreapta, mă va primi întru împărăția sa.

Când vine vorba, preotul din sat zice celor cari îl întreabă despre Văsăi Blăstămatul: — Să dea Dumnezeu ca toți blăstămații din lume să fie cum e Văsăi acum. El este un stâlp al bisericii și pildă grăitoare, de cinste, de evlavie și de hărnicie, pentru toți oamenii din sat. Rugăciunile nevetei lui, au fost într'adevăr rugăciuni bine primite înaintea lui Dumnezeu, pentru că au fost statornice. Bunul Dumnezeu a și răsplătit-o, căci din pacostea, piatra de sminteală și primejdia satului, a făcut cinstea, fala și mângâierea bisericii noastre, gospodarul harnic și creștinul care poate slui de pildă tuturor.

N. Lupu

### Stofele se pot cunoaște dacă sunt bune și cu urechea

Un medic elvețian spune că stofele se pot cunoaște dacă sunt bune sau slabe nu numai pipăindu-le, ci și cu ajutorul urechii. Dacă atunci când se rupe o stofă se aude ca un fel de geamăt, atunci e semn că țesătura este bună și tralnică; dacă nu se aude însă decât ca un suspin slab, atunci stoffa este slabă

# Biserica unită în slujba neamului

În anul deschiderii, școlile Blajului au avut numai patru dascăli, deoarece pe atunci nu prea erau Români învățați, ci vlădicii Blajului au fost cei dintâi cari s'au gândit să trimită fidei din popor la școli în străinătate, iar când se vor întoarce acela, atunci să deschidă școli românești și în Ardeal, unde să se adape toată suflarea dornică de cultură și învățătură, și de unde să meargă și mai departe, pe toate meleagurile românești, precum a și mere, cum vom arăta mai târziu.

Dascăli sau profesorii erau numiți doi pentru seminar, anume Silvestru Callani și Atanasie Rednic, dintre cari cel dintâi făcuse studiile la Roma, iar al doilea la Viena. Grigorie Maior, care încă făcuse studiile la Roma, era pentru școala latinească sau liceu; iar pentru școala de obște sau primară era mireanul Constantin Dimitrievici.

Cu acești patru se folosi la început vlădica Aron, și aceștia propuneau la toți cei 178 de elevi sau „ucenici” — cum erau numiți. — Ba, afară de slujba școlii, acești patru apotoli ai luminării neamului românesc de pretutindeni mai îndeplineau și alte slujbe prin mănăstire și ajutau episcopului întru păstoria credincioșilor, mai cu seamă la predici și la obștești învățături.

În anul al doilea dela deschidere, numărul „ucenicilor” sau al elevilor se ridică la 300. Atunci fu și mai greu pentru cei dintâi dascăli de școală românească, dar ei nu șovăiră nici decât, ei își purtau cu hărnicie sar-

vinului în cuminecătură este purtat de Excelența Sa episcopul pe străzile orașului, în rugăciunile și cântările de laudă ale preoților și miilor de credincioși.

La banchetul dat în unul din cele mai mari restaurante din oraș, iau parte mulți și distinși oaspeți veniți la aceste alese și creștinești serbări. Cuvăntează Excelența Sa și preotul Iosif Popa, protopopul districtual.

S'ar mai fi ținut poate și alte cuvântări, dar lumea aștepta nerăbdătoare ședința festivă care se și deschide după masă la orele 4, sub președinția P. S. episcop. Vorbirea de deschidere o rostește dl. Dr. Bârlea, care în cuvinte înțelepte arată rostul acestei adunări a Astrului.

Urmează cuvântarea plină de dragoste creștinească și catolică a Doamnei Olga Dr. Vicaș. Se citesc rapoartele de activitate de pe anul întreg, atât a Agrului, cât și a Reuniunii de Femei. Rapoartele arată lucruri bune, dar și multe neajunsuri, cari trebuiesc vindecate. Vorbesc apoi pentru o mai bună activitate a Agrului: Dni Ing. Cotta, Ing. Borda și pâr. arhidiacon Victor Pop; iar pâr. Prof. Neda dela Blaj, ține să spună o seamă de îndrumări, fără de care Agrul nu va putea lucra cu reușită deplină nici odată. Congresul își însușește îndrumările prețioase. Se procedează apoi la alegerea noului comitet diecezan. Vorbește la urmă Excelența Sa, făgăduind toată bunăvoința și ajutorul său, pentru ca Agrul nostru în viitor să poată munci și cu mai multă tărie, apoi mulțumește tuturor cari au colaborat pentru reușita congresului, dându-ne cu părintească iubire câteva sfaturi practice pentru viața suflătoare.

A urmat apoi vecernia slujită de pâr. V. Pop din Șeitin, iar seara un frumos concert, dat de corul „Lyra” din Lugoj.

Să dea Dumnezeu ca lucrările minunate ale acestei adunări să lase urme nepieritoare în sufletele acelor cari au fost de față.

Correspondent.

cinile, repetând cuvintele sf. apostol Pavel: „Toate le pot în Cel ce mă întărește, Isus Hristos”. Abia la 1762, adică la opt ani dela deschidere, se putu înmulți numărul dascăliilor cu încă cinci profesori ieromonahi și doi mireni, așa că de acum erau opt profesori călogări și trei mireni, anume: Silvestru Callani, Grigorie Maior, Atanasie Rednic, Gherontie Cotorea, Filotei Laslo, Nicolae Remetean, Macarie Pop și Petru Demenecan. Mireni erau: Ioan Vulcan, tatăl episcopului de mai târziu Samuil Vulcan al Orăzii, Bolariu și Ioan Neagoie. Acest din urmă, nu după mult, merse agent al episcopului la curtea din Viena, iar în locul lui veni Nicolae Ludușan, din Ludușul de Mureș.

Aceștia au fost cei dintâi dascăli luminători ai neamului românesc, mai întâi prin părțile Ardealului, apoi până pe la Bistrița, Oradea, Sătmăre și Bucovina. Cu ei au început șirul nesfârșit de dascăli ai Blajului, săraci trupește, dar bogați sufletește. Erau săraci trupește, căci de multe ori erau siliți să-și poarte lemnele în spate din pădurile episcopiei, fiindcă n'aveau câțiva creștari ca să-și poată plăti un car. Erau însă bogați sufletește, și din bogăția sufletului lor au dat neprecupețit și ucenicilor, făcând ca'n aceste școli să se plămădească gândul de libertate și de unitate națională.

În arhiva mitropolitană se află ca mărturie o scrisoare a dascălului Dimitrievici către episcopul Aron, prin care acela îl ruga frumos să-l dea „o pereche de cloareci”, căci cel avuți până aci s'au rupt, iar mamă-sa e săracă și n'are de unde. Tot asemenea se află o scrisoare a teologilor din anul al patrulea, cari cereau episcopului „cisme”, căci n'aveau cu ce mai merge nici la biserică, iar părinții le sunt săraci.

Și într'adevăr atât profesorii, cât și elevii Blajului au fost săraci. Vlădica Aron ținea cu pâine, cărți, haine și la praznice cu „fiertură” câțiva dintre cei mai buni. Dar el încă era sărac, și nu putea ține pe toți cei vre-o 300 de oameni dornici de carte și de cultură, cari erau și de lobagi veniți din toate ținuturile Transilvaniei, unul mai sărac decât altul, cari însă căutau bogăția cea sufletească a cărții știind că după luminarea minții și cultivarea sufletului va urma și bunăstarea trupei.

Cea mai simpatică și drăgălașă figură dintre toți dascălii vechi ai Blajului a fost Vasile Neagoie, fiul protopopului Maniu Neagoie din Broșteni, care la vrâsta de doi ani, în urma unei boale a rămas orb de amândoi ochii. Tatăl său îl citi mult din carte, iar copilul așa minte avea, încât din auzite învățat de rost Ceaslovul, Psaltirea, Testamentul Nou, Acatistul Maicii Domnului, Canonul Domnului Hristos, Oitoicul Duminecilor și mai multe cărți din Testamentul Vechiu. Era apoi un foarte bun predicator, după cum ne spune scriitorul Samoilă Clain, — că toți se minunau de el și era ca un Didim, deși nu era Alexandrinean. — Vlădica Aron îl puse profesor la școala de obște, și propunea cântări și rugăciuni, iar ucenicii îl iubeau ca pe un adevărat părinte.

Neagoie, deși nu vedea cu ochii trupești, cu cel sufletești vedea însă peste marginile vremilor de atunci, și ucenicilor săi le spunea că va veni odată vremea când toți Românii vor forma un singur popor într'o singură țară.

N. Lupu



**O mare nenorocire.** O cumplită nenorocire s'a întâmplat în săptămâna trecută, în comuna Răstolț, din județul Mureș. La locul numit Gara Bradului, un grup de zece excursioniști au fost ajunși de o locomotivă pe linia ferată. Cum locomotiva venia cu iuțea mare, excursioniștii n'au mai avut vreme să se ferească și doi din ei au fost omorâți pe loc, iar ceilalți opt greu răniți.

**O școală într'un vagon.** În regiunea muntoasă a Scoției se găsește cea mai ciudată școală din Anglia. Școala e un vagon de cale ferată, în care învață copiii câtorva familii de funcționari de ceferiști. De altfel această școală-vagon este destul de largă pentru cei nouă școlari pe cari îl are, și se găsește așezată chiar în gară.

**Unul care se leagă cu lanțul ca să rămână lângă datorășul său.** Francezul Eduard Thomoux avea de luat dela datorășul și prietenul său de demult, crășmarul Cocoz din Paris, cincizeci de franci. De câte ori venia însă la el să-l ceară banii, acesta îl scotea afară din crășmă. Văzând că în felul acesta el nu-și va mai putea primi niciodată dela datorășul său banii pe care-i împrumutase, Thomoux s'a gândit să nu mai plece dela el până nu-l va înapoia banii. Și, ca să nu fie iarăși dat afară, și-a cumpărat un lanț ca care s'a legat de un stâlp din mijlocul crășmei, iar chela a aruncat-o. S'a așezat apoi la o masă și le-a spus tuturor că nu mai pleacă de acolo până ce nu i-se dau banii. Toate străduințele crășmarului de a-l desface lanțul de lângă picior au fost zadarnice. A trebuit să aducă un fierar care să taie lanțul și să elibereze pe prizonierul voluntar, care plecând l-a spus datorășului său că de nu-l va plăti, va veni cu un lanț mai mare și mai gros.

**Doi târgoveți au îmbătat un cal ca să fie mai sprinten.** Măcelarul Alexandru Baryhai și Bernat Leibovici din Cluj, aveau de vândut un cal bătrân. Ca să-l facă să pară ceva mai tânăr, cei doi vânzători s'au gândit să-l imbete bine înainte de a-l duce în târg. Încălăciunea le-a reușit. În târg, calul, după ce beuse un sfert de litru de țuică tare, era neastâmpărat și sprinten ca un mânz, așa că ei l-au putut vinde pe un preț bun comerciantului Lazăr Grumbery din Ogroja. Încălăciunea lor a fost însă descoperită și ei au fost dați în judecată.

**Omorirea a doi hoți vestiți.** În zilele trecute jandarmii din județul Botoșani (Moldova) au izbutit să pună mâna pe doi hoți vestiți, Șahan și Guric, cari făcuseră mai multe tâlhării la drumul mare. Pe când îl duceau la locul numit „Cotul Roșu” ca să arate cum făptuiseră un furt, hoții au încercat să fugă. Au fost culcați însă de gloanțele jandarmilor și amândoi au murit. Cam așa sfârșesc toți acela cari se abat din căile Domnului și se culundă în noianul fărâdelșilor.

**Ingrozitoarea faptă a unei femei.** Femeia Glinca Grigore din Rădulești trăia de mai multă vreme rău cu soțul ei Gheorghe. Acesta o certa adeseori pentru purtările urite și necuvincioase și pentru că ea se aprucase și de beut. Ca să se scape de el, femeia-



în mîntea ei slabă și întunecată de beaură, a călbit să l'omoare. Și n'a stat mult pe gânduri ca să-și ducă la îndeplinire drăcescul ei plan. Într-o noapte, pe când soțul ei dormia, l-a lozunchiat de mai multe ori prin piept și prin spate, apoi, spre a fi mai sigură că a murit, l-a tăiat gâtul. După săvârșirea crimei a pus mortul în căruță și l-a dus la marginea satului, unde l-a ascuns în niște gunoae și l-a dat foc. Palele au ars o bucată de timp și apoi s'au stins fără să ardă și mortul. După câteva zile trecând pe acolo jandarmii din comună, au descoperit totul și ticăloasa femeie a fost dată în judecată, ca să-și la plata pentru fapta ei.

**Pe viitor oamenii vor trăi mai mult.** Vorba aceea „tinerete fără de bătrânețe și viață fără de moarte”, ca în poveștile în care ne-am legănat copilăria. Acesta a fost visul care a frământat de-a-lungul veacurilor omenirea. În toate vremurile s'au străduit învățații și cărturarii lumii să pătrundă taina vieții și a morții, să afle un leac prin care să prelungească zilele omului. Toate strădanile lor au fost însă zădărnice și omul a rămas încă supus nepătrunselor legi a morții și a vieții. Acum vine un învățat englez, anume Berger, și spune că el a descoperit taina tineretii veșnice. După a sa părere în curând se va ajunge ca oamenii să viețuiască și două sute de ani. Ca să trăiască însă atîta, ei trebuie să se hrănească numai cu lapte, ouă, poame și pâine. Învățatul englez își și crește copilul în felul acesta și nădăjduiește că-l va face să trăiască 200 de ani.

**Un copil se înecă sub privirile mamei sale.** O dureroasă nenorocire s'a întâmplat zilele trecute în comuna Gărlinul din județul Constanța. Copilul A. Dragolins a s'a des împreună cu mamă-sa să facă baie în spa canalului Ruptura. Neascultînd de sfaturile mamei sale, băiatul s'a avîntat în larg și cum nu știa să înoate, a fost luat de valuri și înecat sub privirile îngrozite ale bietei mame, care n'a putut să-l dea nici un ajutor.

**Un leu credincios.** Într'un pașnic orașel din Belgia poposise de câteva zile un circ. Printre animalele pe cari le avea circul erau și mai mulți lei. Într'una din seri un leu scăpînd din închisoarea lui, a luat-o către biserică. Credincioșii când au văzut leul intrînd în biserică, s'au ascuns care pe unde a putut. Animalul fiind foarte blînd n'a făcut nimănui nici un rău, ci s'a culcat liniștit în fața altarului. Conducătorii dela circ, chemați acolo de preot, numai cu mare greutate l-au mai putut face să-și părăsească culcușul și să iasă din biserică.

**A mușcat urechea prietenului său la un chef.** Tânărul Agoprea Nicolae a făcut un chef strașnic cu mai mulți prieteni într'un restaurant din Cluj. Au cheful ei bine până noaptea târziu, când beutura li-s'a suit binisor la cap și crășmarul le-a arătat ușa să plece. Pe drum, cum erau cam afumați de beaură, s'au luat la bătăle. În încăierare unul din bălăuși a mușcat urechea lui Agoprea Nicolae, care nici n'a simțit în focul bătăliei că a rămas lipsit de această podoabă la cap. Zădărnici l-a fost mai târziu plîngerea la poliție, căci n'a putut descoperi nici cum pe acela care l'a învălmășeala bătălii l-a rupt cu dinții urechea. Unde-i vorba de petrecere cu beaură multă, pe acolo își vîră și diavolul coada și deaceia nu iasă niciodată lucru bun din asemenea isprăvi.

**Moșia unui țaran arendată cu sila.** În Germania s'a dat poruncă aspră plugarilor,

## Botezarea navei „Transilvania”

În îndepărtatul colț de țară românească, în frumosul port Constanța, săptămîna trecută au avut loc mari și măndre serbări ale marinei noastre. La acestea a luat parte însuși M. S. Regele Carol, alături de Marele Voevod Mihai și guvern.

Cu ocazia aceasta M. S. Regele a botezat nava ce poartă numele de Transilvania, drept un mare și sfînt simbol al legăturii sufletesti dintre românii din văile Mureșului și celor trei Crișuri cu românii din văile Dunării și Prutului și de pe țărmul Mării Negre, așa după cum se și spune în actul de botez al noului vas, ce va purta peste mări și țări mîndrul nostru tricolor.

Românii de pretutindeni în ziua marelui sărbători au fost mișcați de marea însemnătate a acestui act, ce dă o nouă putere de viață țării, care are o Mare frumoasă, deschizătoare de drumuri în întinsul spelor de pe suprafața pămîntului.

Fluturarea culorilor naționale purtate de navele românești, va fi reclama cea mai bună, că la gurile bătranei Dunări se află un popor puternic, muncitor și sănătos, care-și mărește bogăția țării sub înalta cărmuire a M. S. Regelui Carol, întemeietorului de țară nouă.

Viața comercială astfel își capătă din zi în zi o tot mai mare importanță, datorită noulor nave cari sunt puse la îndemîna marinarilor destoinici, cutreitori și curajoși mîntorii ai navelor ce străbat apele mărilor furtunoase cu bogățiile pămîntului transportate dintr'un loc în altul.

Jertfele aduse de ei pentru marina română au fost multe și mari dealungul istoriei țării noastre românești. Numărul lor este de 370 marinari morți în slujba datoriei pentru neam, țară și rege. Pomenirea lor s'a făcut cu ocazia acestui mare praznic, iar coroana de flori în formă de ancoră a fost aruncată de M. S. Regele în apele Mării, drept simbol al proslăvirii și cinstitii lor.

Eroii mării astfel și-au primit din mîna regească cea mai frumoasă cinstitie, și decorație pentru jertfele aduse de ei.

În aceste clipe s'a făcut legătura sfîntă și veșnică a tuturor românilor care știu să-și

ca să scoată din pămîntul pe care-l au cît mai multe bucate. Cum un țaran dintr'un sat din Spreewald n'a voit să țină seamă de această poruncă a stăpînirii, și a continuat să-și lucreze tot așa de rău pămîntul ca și înainte, judecătorii au hotărât să-l la pămîntul cu sila și să-l arendeze unui plugar harnic și priceput care să-l lucreze cum se cade. Cam aspră lege nu-i vorbă.

**16 oameni îngropați de vii.** O cumplită nenorocire s'a întâmplat zilele trecute într'o mină de cărbuni din Mexico. Din cauza unei explozii, 16 lucrători cari muncau în mină au fost îngropați de vii.

† **Eliseu Moga**, preot-protopop onorar pensionar, fost memorandist, după grele și îndelungate suferințe, suportate cu multă răbdare creștinească, și-a dat sufletul său nobil și blînd în mîinile Creatorului, Joi în 8 Septembrie 1938 ora 11 $\frac{1}{2}$  din zi, în anul 79 al vieții, după 55 ani de preoție și 55 ani al fericitei sale căsătorii, împărțit fiind cu Sf. Taine ale muribunzilor. Rămășițele pămîntesti ale defunctului au fost așezate spre veșnica odihnă în cimitirul bisericii gr. cat. din Apahida, Duminică în 11 Sept. a. c. ora 14. — *In vecl pomenirea lui!*

clustească morții, eroli, așa după cum se cuvîne, jurînd în fața lui Dumnezeu apărarea pămîntului strămoșesc unit în veșnicie.

O tăcere de mormînt s'a deschis în mijlocul celor ce au luat parte la frumoasele serbări ale marinei, drept cea mai mare cinste ce se poate aduce eroilor morți.

Inchînați și voi cei ce n'ați putut lua parte la creștineasca lor pomenire o rugăclune pentru odihna sufletelor lor.

Fericit este poporul care știe să-și cinstească eroii!

Olimpiu I. Barna

## Scrisoare din Cadrilater

Uzulchioiu la 1 Septembrie 1938

Dragă moșule,

Mai bine de un an și jumătate sunt preot în Cadrilater, adică în ținuturile ocupate dela Bulgari de armatele viteazului și marelui rege Carol I, „biruitorul dela Plevna”, în anul 1913. Și după atîta vreme, nu știu și nu pot spune cum mi-a venit, când poștarul mi-a adus o scrisoare scrisă de tremurătoarea dumnitale mîna de 81 de ani. Am citit-o și am rîscitit-o cu lacrimi în ochi, iar acum vreau să-ți spun și să-ți răspund pe scurt la tot ce mă 'ntrebi.

Cadrilaterul este o parte de țară în dreapta Dunării — dacă te uiți pe cursul ei în jos. Poate îți mai aduci aminte din anul 1913 când gazetele de pela noi scriau că între Greci, Sârbi și Bulgari, cari voiau să împartă Macedonia ca pe o plăcintă, s'au arătat armatele românești ale viteazului rege de pe atunci Carol I, și, ca să facă pace între creștinii cari se băteau între ei pe socoteala Turciei, au fost semnat o linie zisă „demarcațională”, care trecea prin orașele Turcuia, Dobrici și Balic. Acest petec de pămînt luat de armatele române dela Bulgari formează azi două județe, Durostor și Caliacra. Se numește Cadrilater, pentru că pe hartă aceste două județe formează ca o figură cu patru laturi.

După biruința armatelor române în 1913, acest ținut a fost alăturat la Dobrogea veche, care a primit-o România la 1878, dar în schimbul Basarabiei pe care i-o luară Rușii. Congresul din Berlin a hotărît asta, iar biata Românie a fost silită să se mulțumească în schimbul celor 9 județe românești din Basarabia, cu două, Constanța și Tulcea, locuite de Turci, Bulgari și alți venetici, și pline de bălți și de fânțari.

Astăzi se obișnuiește ca toate aceste patru județe cari sunt în dreapta Dunării să fie numite Dobrogea, iar cuvîntul „Cadrilater” se aude tot mai rar.

Aceste ținuturi, pe vremuri erau o provincie romană frumoasă, bogată și înfloritoare. Romanii cei vechi o numeau „Moesia inferioară”. Azi însă nu mai este ca atunci, căci preeum e vorba: „pe unde trece umbra Torcului, pămîntul rămîne sterp”.

Pămîntul e destul de bun și roditor, numai că Turcii nu-l lucrează cum trebuie, iar Bulgarii au învățat dela ei, adică să lenevească și ei. Te prinde mirarea când vezi cum ei, și azi, în loc de plug sistematic, cum folosesc Românii pe la noi, folosesc un cărlig de lemn, iar în loc de grapă de zale, o legătură de spini apăsați de o piatră, pe care o tîrăie cât e locul, ca să astupe sămănțele aruncate în pămîntul abia rîcîit ca de găină. Dar bucatele se fac, se vede că unde prostia omenească e mai mare, ajută mai mult Dumnezeu cu bogatele sale daruri.

Râuri nu prea sunt pe aici. Unul singur este mai de ceva, anume Canara, dar și acela nu se poate asemăna cu un pârâu bun de pe la noi. Fântâni deasemenea sunt puține de tot. În schimb sunt băltoace, de unde se adapă și oamenii, și dobitoacele. Apa e cam elocită, dar dacă te obiș-

uniești cu ea, merge și așa. În satul în care sunt eu, aduc apa cu butea dela o depărtare de vre-o 7—8 km.

Linie ferată încă e numai una, care duce dela Cernavoda la Medjidia, apoi preste Bazargic la Varna în Bulgaria. Pe unde sunt eu însă nu trece nici o cale ferată, ci singurul nostru mijloc de călătorie e autobusul și căruța cu cai.

Fântâni nu se pot face, de oarece trebuie să sape la o adâncime de vre-o 50 de metri și să treacă prin mai multe straturi groase de piatră. Apoi Turcii, ca și Bulgarii, sunt oameni lăsători. Vom vedea cu timpul, ce vor face Românii ardeleni și maramureșeni colonizați aici după formarea României mari.

Să-ți spun cum s'a întâmplat colonizarea.

Unor Turci, și încă dintre cei mai cu dare de mână, nu le place în România, mai cu seamă că în țara lor în Turcia primesc pământ și locuințe. Se vede că acolo e mare lipsă de locuitori. Și-au vândut ce au avut, și au plecat de prin sate cu sutele. Statul român le-a cumpărat pământurile, și le-a vândut ardelenilor și maramureșenilor cari au vrut să vină aici, și încă le-a dat cu prețuri mai scăzute. Cine a voit pământ mult cu bani puțini, a vândut ce a avut acasă prin Ardeal și Maramureș, și s'a mutat aici cu familie cu tot. Așa acum sunt pe-aici mulți Români ardeleni și maramureșeni prin o mulțime de sate turcești, ca Uzulchioiu, Pașabal, Cirikci, Asnafacă, Acadânlar, și altele.

Nu e rău aici, numai cât sunt numai trei orașe, Silistra, Turtucaia și Ostrov, dar toate sunt lângă Dunăre, așa că până să ajungi la unul, trebuie să faci vre-o 70—80 de kilometri cu autobusul. În timpul verii mai merge, dar iarna adeseori autobusele se înămolesc în zăpadă.

Dacă mai trăim, cu ajutorul lui Dumnezeu îți voi scrie și cum trăiesc oamenii pe aici, Turcii și Bulgarii.

Voie bună la toți de-acasă. Al d-tale nepot  
**Ioan Mihalu, preot.**



## Grâul

În ziua de 4 Septembrie a. c., s'a desfășurat în Blaj serbarea grâului după următorul program:

De Subprefect Dr. Tr. Mija printr-o cuvântare însuflețită, plină de dragoste și de învățăminte, deschide serbarea grâului.

De Inspector General Emil Negruțiu arată importanța grânelor îmbunătățite și a muncii raționale, prin cari mijloace se pot obține recolte îmbelșugate. Arată rezultatele concursului grâului și anume că la jugăr s'au recoltat 19 măji, cu 82 kgr. greutatea hectolitră și 99% puritate. Record, la care pot să ajungă toți aceia cari ascultă și aplică siaturile date de Camera Agricolă.

Subsemnatul, am ținut o conferință agricolă ocazională, arătând că roade mari și în fiecare an se pot obține prin lucrarea rațională a pământului, asolament potrivit, îngrășăminte naturale și artificiale și semințe aselectate corespunzătoare regiunilor noastre.

După terminarea cuvântărilor s'a procedat la împărțirea premiilor. S'au distribuit 26 premii în bani, în sumă de 23.500 lei, 3 medalii de aur, 6 de argint și 15 de bronz.

Este demn de remarcat că plugarii mici au grâne foarte frumoase, curate și de soi superior.

Cu ocazia serbării grâului s'a organizat o

frumoasă expoziție de grâne, (snoșișori, boabe, gluten) mașină de semănat, plug, grape și un porzolat, cu care s'a făcut și probă, amestecând grâne cu praful „Arzopol” contra mălurei.

Vizitatorii au rămas adânc încântați de serbarea și expoziția organizată. La fel de mulțumiți am rămas noi agronomii văzând că străduințele noastre n'au fost zadarnice și că am ajuns să vedem munca noastră încoronată cu lauri.

Nu începeți semănatul grâului, înainte de 19 Septembrie, căci până atunci musca Hessilor este periculoasă.

Ingrășați pământul cu superfosfat 18%.

Semănați grâne curate și tratate contra mălurei.

Ing. Victor Rusu

## Un ban care cântărește 15 kilograme

Cea mai mare monedă din lume cântărește 15 kilograme, a fost bătută la Stockholm în Suedia, în anul 1659. Este făcută din aramă, deoarece aurul și argintul era foarte rar pe acele vremuri în țara Suediei. Din cauza greutateii această monedă urlașă a încetat să mai umble.

## Unt din cafea

De toate se fac în lumea asta mare a lui Dumnezeu. Din zi în zi descoperirile sunt tot mai minunate și interesante. Din cafea Americanii au făcut un ulei tot așa de bun ca și uleiul și undelele din măslină. Acum se spune că din acest ulei au început să facă și unt.

## † Văd. Elena Rusu

Insemnări marginale

Cu pași grăbiți, Blajul nostru înaintează în schimbare. Viața școlărească dusă aici începe să se deosebească de cea în ce mai mult de cea din trecut. Se sting vechile gazde, numele școlărești ale elevilor, și cu ele se termină și felul de trai al elevilor din trecut felul de-n trăi „cu săptămâna”. Căci acest obicei, la Blaj, menționăm, e unic în tot Ardealul și vechiu ca școalele călugărilor.

De curând s'a stins la Blaj (4 luni) una din acele vechi „gazde” ocrotitoare de elevi: Văd. Elena Rusu de „Sub Curte”. Încărcată de ani și mistuită de suferințe, văduva Elena Rusu era o femeie tipic reprezentativă a felului de viață-școlară blăjană de care vorbim mai sus. Până la alba vârstă de 83 de ani, această femeie a fost mereu înconjurată de elevi și mereu le purta de grijă... Această grijă le-a purtat-o timp de aproape 58 de ani cât a ținut elevi în cuartir — ultimii 27 ani fiind văduvă — și ea nu s'a sfârșit nici când crâncena suferință-i smulgea sufletul din inimă.

Femele religioasă, adevărată fiică a bisericii (soțul ei Ion Rusu fusese multă vreme curator al bisericii parohiene).

„Nana Lina a lui Ionuț” a fost o gazdă model. Bună îngrijitoare a elevilor săi, văduva Rusu deși neștiutoare de carte, dar femeie energică era mereu interesată de progresul elevilor și în cazul când aceștia nu-i arătau aveau de furcă cu eal Internatul lui „Ionuțoie” de „Sub Curte” excela prin curățenie și disciplină, era cu vază la „Gimnaziu” și dat ca model de către profesori, Nana Lina a fost o gazdă care dac'ar fi murit înaintea lui A. Lupescu, ar fi stat bine alături de „Țoloboala” și de „Nana Paraschia” în „Evocările” aceluia. Cine n'a cunoscut pe această bătrână din a cărui cuartir au ieșit atâția elevi azi profesori, scriitori, etc. etc. etc.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

sori, ingineri, medici și chiar f. miniștri în cele din urmă s'a stins destul de trist în grea suferință.

„Studentii” în cuartir la Nana Lina trăiau bine. Cine-i intra'n curte, nu mai era până „la gata”, și toți îi spuneau — mai ales în vremea din urmă — să trăiască până vor termina.

Pentru cunoașterea trecutului tradițional al Blajului credem necesară cunoașterea și a acestui fel de trai a elevilor pe la gazdele lor. Elena Rusu a fost una dintre acestea, poate, dintre cele din urmă. Au fost multe, însă.

Lansăm un îndemn către roși foștii elevi al Blajului, către amicii lui, către cunoșcătorii și iubitorii de tradițiile lui, să colecționeze scrisori în care s'ar oglindi traiul vechilor elevi pe la gazde, ori să ne trimită amintiri de-ale lor din viața de elevi și orice alte documente de această natură. Biblioteca Centrală Arhidiecezană le primește bucuroși și le consacră un dosar. Răscolitorul de materiale al trecutului Blajului va avea în cercetările sale la îndemână acest material și-l va utiliza cu interes spre reconstituirea trecutului.

Gorespondent.

No. 470—1938.

## Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin această publică că în baza deciziei No. G. 2494—1938 a judecătoriei mixte Blaj în favorul reclamantului Popp I. Silvia reprezentată prin avocatul Dr. Ioan Blanu pentru încasarea creanței de 5500 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 26 Septembrie 1938 orele 10 a. m. la fața locului în orașul Blaj, la următorul Nr. — unde se vor vinde prin licitație publică judiciară 1 garnitură salo, 1 canapea, 4 scaune, 2 foteluri, 2 garderobe, 2 noptiere, 1 toaletă, 1 credenț de bucatărie, 1 mașină „Singer” de cusut. în valoare de 8900 lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare Blaj, la 7 Septembrie 1938.

1106 (1—1) portărel INDESCIFRABIL

## De vânzare

una casă în Strada Samuil M. Clăujești Nr. 16, aproape de gara Blaj.

Informații se pot primi dela Dl. NICOLAE BACIU, pantofar în Blaj. Nr. 1105

## Aviz

Magazinul de încălțăminte „DERMATA” și Pielăria

„MINERVA”

s'a mutat cu ziua de 1 Septembrie în Strada Regele Ferdinand No. 5 (fostul Hotel Univers)